

Aktuelle tiltak ved oljesøl

Av Atle Nordvik.

Atle Nordvik er Plan- og Utviklingssjef i Norsk Oljevernforening For Operatørselskap, NOFO.

*Innlegg på seminar i Norsk Vannforening
5. februar 1990*

Norwegian Offshore Clean Seas Association, NOCSA, ble dannet 1. april 1978. Organisasjonen skiftet senere navn til Norsk Oljevernforening For Operatørselskaper, NOFO. NOFO er et samarbeidsorgan for operatørselskapenes oljevernberedskap på den norske kontinentalsokkelen.

For å dekke aktivitetene til havs i Nord-Norge ble det i 1980 etablert en tilsvarende organisasjon kalt NOFO NORD. Begge organisasjonene ble 1. januar 1986 slått sammen til en organisasjon under navnet Norsk Oljevernforening For Operatørselskap (NOFO).

Opprettelsen av organisasjonene, og den senere sammenslåingen var en naturlig konsekvens av virksomheten på den norske kontinentalsokkelen og myndighetenes krav til operatørselskapenes oljevernberedskap.

På vegne av og sammen med operatørselskapene ivaretar organisasjonen myndighetenes krav til oljevernberedskapen. Dette er gjort ved at organisasjonen har utarbeidet egen beredskapsplan for mobilisering og operering av de felleseide ressurser. Videre har man bygget opp lagre av utstyr samt knyttet

til seg personell og fartøy som er i beredskap.

I tilfelle et ukontrollert utslipp, har ethvert medlem av NOFO rett til å få tilgang til organisasjonens ressurser som en del av sitt totale beredskapsopplegg. Dette setter operatørselskapene i stand til å aksjonere på kort varsel.

Generalforsamlingen er NOFOs øverste organ. Alle medlemselskapene er representert i denne. Hvert år velger generalforsamlingen fem representanter til NOFOs styre.

Styret behandler saker vedrørende driften av organisasjonen, mens administrasjonen ivaretar den daglige driften. NOFOs administrasjon holder til i Stavanger.

Administrasjonens hovedoppgaver er år:

- Administrere vedlikehold og lagring av oljevernutstyr.
- Arrangere opplæring av vedlikeholdspersonell.
- Utarbeide øvelsesplaner i samarbeid med operatørselskapene.
- Iverksette og administrere øvelser.
- Ajourføre operasjons- og beredskapsplaner.

- Arrangere opplæring og øvelser for utstysoperatører og oljeselskapenes aksjonsledelse.
- Følge utviklingen innen oljevernutstyr og oppsamlingsmetoder.
- Utarbeide budsjetter for anskaffelser og drift.
- Foreta innkjøp av oljevernutstyr.
- Opptre som rådgiver i oljevernsaker av felles interesse for organisasjonens medlemmer.

Operatørenes oljevernberedskap er basert på myndighetenes krav som går ut på følgende:

- Eventuelt oljesøl skal såvidt mulig samles opp med mekanisk oppsamlingsutstyr.
- Oppsamlingsystemene skal fungere i 1,5 knops strøm og inntil 3 m signifikant (gjennomsnittlig) bølgehøyde.
- Utstyret skal dimensjoneres for å ta hånd om en ukontrollert utblåsning på 8.000 tonn pr. døgn.
- Utstyret skal være klart til innsats på feltet innen 48 timer.

Operatørselskapene har utarbeidet beredskapsplaner for å redusere konsekvensene av et eventuelt oljesøl. NOFOs plan inngår som del av disse. Det enkelte operatørselskap har ansvaret for å iverksette nødvendige aksjoner i henhold til beredskapsplanene. Ved større kontinuerlige utslipp vil operatørselskapet varsle myndighetene og samtidig etablere sin egen beredskapsorganisasjon.

Oljevernaksjon

Når det skjer et ukontrollert større kontinuerlig oljesøl på sokkelen, er det den enkelte operatørs ansvar å iverk-

sette mobilisering av utstyr og å tilkalle personell, oljevern fartøy, slepe fartøy og tankbåter for transport av oppsamlet olje. De kontakter da en egen varslingsentral som foretar mobilisering av de nevnte ressurser, mens det er NOFOs ansvar å påse at mobiliseringen foregår som planlagt.

Beredskapspersonell tilknyttet hver base vil mobilisere og senere operere oljevernutstyret. Oljevern fartøyene vil hente utstyret ved basene. Den enkelte operatør vil overta utstyret når det er mobilisert ombord og deretter lede oljevernaksjonen i henhold til eksisterende planer.

Myndighetene kan, dersom de finner det formålstjenlig, sammenkalle et eget koordinerende organ kalt Aksjonsutvalget for Staten. Dette vil arbeide i nær kontakt med Hovedredningssentralene i Bodø og Stavanger og den aktuelle operatøren.

Oljevernutstyr

Oljevernutstyret som organisasjonen disponerer er lagret på følgende sentrale steder langs kysten:

- Stavanger
- Austevoll
- Kristiansund
- Træna
- Hammerfest

På basene finnes i alt:

- 8.750 m oljelense
- 14 stk. Framo NOFO Transrec kombinerte oljeopptaker- og lossesystemer
- 12 sett dispergeringsutstyr
- diverse hjelpeutstyr, reservedeler etc.

Utstyret er blant det mest avanserte som kan skaffes og er i sin helhet utviklet og fremstilt i Norge.

Selve opptakeren har en kapasitet på 350 m³/t, og virker etter overflodsprinsippet. En neddykket fleksibel trakt holdes oppe av små flottører. Når pumpen som er plassert under trakten startes, vil oljen på overflaten suges ned i trakten og pumpes videre gjennom en flyteslange og ombord i oljevernfar-tøyets tanker.

Lensene har et fribord varierende mellom 1,1 og 1,4 m og et dypgående på ca. 1,2 m og opereres i lengder på ca. 500 m.

NOFO har avtale med operatørselskaperne som omfatter tankbåter og 14 oljevernfar-tøyer.

NOFO har også direkte kontakter som omfatter tilgjengeligheten av 20 slepefar-tøyer til bruk under oljevernoperasjoner.

Oljevernfar-tøylene er kraftige og stabile forsyningskip spesielt utstyrt for oljevernaksjoner. Tankkapasiteten på hvert skip er på minst 1.000 m³.

Slepefar-tøylene er fortrinnsvis fiskefar-tøy på over 100 fot og med en motorkraft på mer enn 750 HK.

Øvelser

Periodiske øvelser er av stor betydning for opprettholdelsen av NOFOs beredskap. Alle oppsamlings- og slepefar-tøy deltar i øvelser minst en gang i

året. Disse øvelsene gir operatørselskaps skadestedsledelse, NOFOs utstyrsoperatører og besetningene på far-tøyene verdifull erfaring i bruken av utstyret. Alle operatørselskapene får oppgaven med å koordinere og lede slike øvelser.

Siden 1981 har NOFOs medlems-selskaper i tillegg til vanlige øvelser gjennomført øvelser med olje på vann. Erfaringene fra disse øvelsene har vist at utstyret kan opereres i bølgehøyder på ca. 6—8 m og i vindhastigheter opp mot 50 knop, hvilket tilsvarer sterk kuling til liten storm. Størst effektivitet har utstyret i bølgehøyder fra 1—4 m og i vindhastigheter fra 10—25 knop, hvor ca. 80% av oljen lar seg samle opp.

Økonomi

Finansieringen av NOFOs utstyr og selve driften belastes medlems-selskaperne etter en fordelingsnøkkel. Fordelingsnøkkelen er avhengig av det enkelte selskaps aktivitetsnivå. Kostnadsfordelingen er bl.a. basert på grad av risiko og tar hensyn til antall lisenser som den enkelte operatør innehar samt antall lete- og produksjonsbrønner boret eller i drift i løpet av et år.

Til kjøp av oljevernutstyr samt kostnader til forskning og utvikling har det i organisasjonen blitt investert ca. 200 millioner kroner. NOFOs årlige driftsbudsjett er på ca. 45 millioner kroner.